

Európai
Bizottság

AZ EURÓPAI SZOCIÁLIS ALAP BEFEKTETÉS AZ EMBEREKBE

Mi az ESZA és milyen
tevékenységeket végez?

Sem az Európai Bizottság, sem a nevében eljáró személyek nem felelnek azért, hogy a jelen kiadványban foglalt információtartalmakat mások hogyan használják fel.

© Címlapfotó: iStockphoto

A nem az Európai Unióról tulajdonát képező képek felhasználási és sokszorosítási engedélyéért forduljon közvetlenül a jogtulajdonos(ok)hoz.

*A Europe Direct szolgáltatás az Európai Unióval
kapcsolatos kérdéseire segít Önnek választ találni.*

Ingyenesen hívható telefonszám (*):
00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Egyes mobiltelefon-szolgáltatók nem engednek hozzáférést a
00 800-as telefonszámokhoz, vagy kiszámlázzák ezeket a hívásokat.

Bővebb tájékoztatást az Európai Unióról az interneten talál (<http://europa.eu>).

Katalógusadatok és összefoglaló a kiadvány végén található.

Luxembourg: Európai Unió Kiadóhivatala, 2012

ISBN 978-92-79-23809-3

doi:10.2767/64483

© Európai Unió, 2012

A sokszorosítás a forrás megjelölésével megengedett.

Printed in Belgium

ELEMIKLÓR-MENTES PAPIRRA NYOMTATVA (ECF)

MI AZ AZ EURÓPAI SZOCIÁLIS ALAP?

Az Európai Unió amellelt kötelezte el magát, hogy több és jobb munkahelyet terem, valamint befogadó társadalmat hoz létre. Ezek a célok állnak az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés elérését célzó Európa 2020 stratégia középpontjában. A jelenlegi gazdasági környezetben ez még nagyobb kihívást jelent.

A foglalkoztatás fellendítése érdekében tett erőfeszítések

Az ESZA az Európai Unió kiemelt eszköze, amely arra szolgál, hogy támogassa a munkahelyeket, hogy segítsen az embereknek jobb állást találni, valamint hogy méltányosabb munkalehetőségeket biztosítson valamennyi uniós polgár számára. Ezt az emberi tőkébe való befektetés révén éri el, ami a versenyképes munkaerő előfeltétele. Az ESZA évi 10 milliárd eurós finanszírozása európaiak milliói számára javítja a munkaerő-piaci kilátásokat, különös figyelmet szentelve azoknak, akik foglalkoztatása akadályba ütközik, mint például a fiatalok vagy az idősebb munkavállalók. A hátrányos helyzetű csoportok középpontba állítása a társadalmi integráció elősegítésének része: azt a fontos szerepet jelzi, amelyet a foglalkoztatás tölt be abban, hogy az embereknek segítsen jobban beilleszkedni a társadalomba és a mindennapi életbe.

Az embereket célzó projektek

Az ESZA nem egy munkaerő közvetítő ügynökség, nem hirdet állásokat. Ehelyett projekteket finanszíroz az uniós országokban, ily módon segítséget nyújtva emberek millióinak abban, hogy javítsanak munkaerő-piaci kilátásaikon. Több tízezer helyi, regionális és országos, foglalkoztatással kapcsolatos projektet finanszíroz az Unió egész területén: helyi jótékonyági szervezetek által végrehajtott, a fogyatékosággal élő emberek megfelelő foglalkoztatását segítő, kis projektjektől kezdve a szakképzést a teljes lakosság körében elősegítő, országos projektekig. Az ESZA projektjei jellegüket, méretüket és céljaikat tekintve rendkívül sokfélék és sokféle célcsoportnak szólnak. Léteznek oktatási rendszereket, tanárokat és diákokat megcélzó projektek, továbbá fiatal és idősebb állásukeresőknek és különféle háttérű, potenciális vállalkozóknak szóló projektek. Az ESZA az embereket állítja a középpontba.

AZ ESZA - HOGYAN ÉS KIKET SEGÍTI?

Szolidaritási alap

Európa kevésbé fejlett régióiban él a lakosság 35%-a, és ide érkezik az ESZA költségvetésének több mint kétharmada, míg a fennmaradó harmad a fejlettebb régiókba irányul. Tehát bár valamilyen ország és régió részesül ESZA-támogatásban, az arra leginkább rászorultak többet kapnak. Ennek a támogatásnak óriási hatása van. Az ESZA évente mintegy 11 millió embernek nyújt segítséget. Ezek közül 7 millió fő munkanélküli vagy inaktív, 5,7 millió nő és több mint 3 millió 25 éven aluli fiatal. Közel 1 millióan tartoznak migráns csoportokhoz és etnikai kisebbséghez – többek között a romák –, míg 400 000 fő fogyatékosággal él. Magas munkanélküliséggel sújtott időkben az ESZA-támogatás valós többletlehetőséget biztosít az embereknek, hogy munkához jussanak, és emelkedjen az életszínvonaluk.

A kiemelt célok meghatározása

Az Európai Bizottság és az uniós országok együtt határozzák meg az ESZA kiemelt céljait a jelentős erőforrások megosztását. Egyes projektek új készségek és új munkavégzési módszerek megismertetése révén fokozzák a munkavállalók és a vállalkozások alkalmazkodóképességét. Más projektek a foglalkoztatási lehetőségekhez való hozzáférés javítására

helyezik a hangsúlyt: segítséget nyújtanak a fiataloknak az iskolából a munka világába való átmenet során, vagy kevésbé szakképzett álláskeresők számára képzést biztosítanak annak érdekében, hogy javuljanak munkaerőpiaci kilátásaik. Számos ESZA-projekt jelentős részét képezik azok a szakképzési és egész életen át tartó tanulási lehetőségek, amelyek az embereket új készségekkel ruházzák fel.

Együttműködés partnerségek keretében

Az ESZA feladatainak meghatározása és munkájának figyelemmel kísérése az EU, a nemzeti és regionális hatóságok, valamint a szociális partnerek, azaz a szakszervezetek és munkáltatói szövetségek együttműködése keretében történik. Magukat az ESZA-projektek sokféle szervezet működteti: állami munkaügyi központok, jótékonyági szervezetek és szociális vállalkozások, valamint szakképző intézmények vagy ezek együttesen. A fő jellemző az, hogy a végrehajtás olyan, helyi ismeretekkel rendelkező szervezeteken keresztül történik, amelyek az erőforrásokat a leghatékonyabban tudják hasznosítani az emberek álláslehetőségeinek és munkaerőpiaci kilátásainak javítása érdekében.

MIVEL FOGLALKOZIK AZ ESZA?

Az emberek munkahelyeinek megtartása és kilátásainak javítása

A pénzügyi válság odáig vezetett, hogy meg kell kettőzni az erőfeszítéseket, amelyek az emberek munkában tartásához vagy ahhoz szükségesek, hogy a munkahelyük elvesztését követően gyorsan visszatérhessenek a munka világába. A válság számos szervezetet és foglalkoztatottat fenyeget – erre válaszként egy sor ESZA-tevékenység támogatja a foglalkoztatást. A munkaidő rövidítése esetén az ESZA-programok azon foglalkoztatottakat segítik, akik vállalják, hogy készségeik fejlesztése érdekében képzésen vesznek részt, és ezzel hasznot hajtanak a munkáltatóiknak. Amennyiben elkerülhetetlen az állások elvesztése, az ESZA a munkaadók által igényelt, új készségek megszerzéséhez nyújthat segítséget annak érdekében, hogy a munkavállalók gyorsan visszatérhessenek a munka világába.

A növekedést célzó, „zöld” munkahelyek

A spanyol „Zöld munkahelyek” című program összesen 28 000 munkavállalónak segít azzal, hogy a változó gazdasági környezetben szükséges, környezetvédelmi készségeket és végzettséget szerezhetnek. Elsőbbséget élveznek az átszervezéssel fenyegetett vállalatoktól és ágazatokból érkező munkavállalók, akik segítséget kapnak a munka világába való gyors visszatéréshez. A kezdeményezés mintegy 1000 új vállalkozást is támogat az új, környezetbarát vállalkozások növekedésének elősegítése érdekében.

Tanári készségek Lettországban

Az állami kiadások csökkentése ösztönözte Litvániában a tanárok ismereteit bővítő projektet, amely mintegy 22 000 oktató számára kínált átképzési lehetőségeket. Voltak, akik más ágazathoz tartozó állásokra képezték át magukat, mint például könyvvitel és projektirányítás. Mások tanári készségeik továbbfejlesztését választották: új tantárgyakkal és magasabb szintű oktatással bővítették ismereteiket.

Állami szolgálatok, amelyekre számítani lehet

Ha munkahelyek elvesztése fenyeget, gyakran az állami foglalkoztatási szolgálatok jelentik az első olyan helyet, ahova segítségért lehet fordulni. Létfonosságú szerepet töltenek be az emberek újbóli munkába állításában és a képzési lehetőségekre vonatkozó tájékoztatásban. Bizonyos esetekben – különösen a kevésbé fejlett régiókban – javítani szükséges az álláskeresőknél és másoknál nyújtott szolgáltatásaikon. Az ESZA-projektek sok országban emelik az állami szolgálatok színvonalát: ezt a munkatársak képzése, új számítógépes rendszerek, valamint jobb stratégiai tervezés és szervezés révén érik el. Ez gyakran más uniós országokkal partnerségben történik, megosztva egymással a szakértelmet.

Az oktatási és képzési lehetőségek javítása

A munkaerő-piacon növekszik a magas képzettséget igénylő munkahelyek aránya, ugyanakkor csökken az alacsony képzettséget igénylő munkahelyek iránti igény, és ez a tendencia tovább fog folytatódni. Ez az egyik fontos ok, ami miatt az ESZA támogatja a jó minőségű oktatást és a szélesebb körű szakképzési lehetőségeket. Az ESZA-támogatás az egész oktatási és képzési ágazatnak szól: az általános iskolától kezdve a magasabb szintű oktatáson keresztül az egész életen át tartó tanuláshoz, bármilyen korú munkavállaló számára. A megfelelőbb oktatás ezenkívül más előnyökkel is jár: a jól képzett emberek többet keresnek aktív életük során, mint azok, akik kevés vagy semmilyen képzettséggel és végzettséggel nem rendelkeznek.

Az ESZA-projektek a tantervek frissítése, informatikai rendszerek megvalósítása, a tanári készségek fejlesztése révén tökéletesítik az iskolai oktatási rendszereket, valamint arra bátorítják a szülőket, hogy fokozottan vegyenek részt a gyermekeik oktatásában. Számos tevékenység az iskolai lemorzsolódás csökkentését célozza. Végzettség nélkül egy fiatal munkaerő-piaci kilátásai jelentős mértékben beszűkülnek, tehát az ESZA azzal, hogy az oktatás befejezésére ösztönzi őket, jobb munkaerő-piaci lehetőségeket biztosít. Ezek a tevékenységek azonban nem fejeződnek be az iskola kapujánál. Az ESZA a felsőoktatásban jobb kapcsolatokat épít ki az egyetemek és az üzleti világ között annak érdekében, hogy a fiatalok készségei megfelelőek és keresettek legyenek, valamint fenntartható életpályához vezethessenek.

Az ESZA Unió-szerte finanszíroz tevékenységeket, amelyek célja, hogy az emberek olyan készségeket szerezzenek, amelyek az állásszerzéshez és a foglalkoztathatóságuk javításához szükségesek. A képzési és készségfejlesztési projektek a tevékenységek széles körét fedik le: a munkavállalók számára új kompetenciákat nyújtó speciális, vállalati tréningektől kezdve országos „képzési csekk” rendszerekig, amelyek révén a foglalkoztatottak és az álláskeresőök szabadon választhatnak képzést. Az ESZA továbbá támogatja az egész életen át tartó tanulást, aminek célja, hogy a munkavállalóknak segítsen a karrierjük során megkívánt, új készségeket megszerezni.

A mindenki számára elérhető oktatás és tanfolyamok finanszírozása mellett az ESZA- különösen a kevés vagy semmilyen végzettséggel nem rendelkező emberek számára biztosítja a támogatást.

Jobb kilátások elősegítése a fiatalok számára

A pénzügyi válság különösen keményen sújtotta a fiatalok foglalkoztatását, ezzel szárnyukat szegve és egyben veszélyeztetve a jövőbeli növekedést. Az ESZA-projektek évente több mint 3 millió fiatalt támogatnak azzal, hogy olyan készségeket biztosítsanak számukra, amelyeket a munkaadók megkívánnak, és amelyek új állások felé irányítják őket. A képzési és személyre szabott programok az alacsony képzettségű embereknek segítenek készségeik továbbfejlesztésében és munkaerő-piaci kilátásaik javításában. A magasabb végzettségűek olyan plusz készségekre tesznek szert, amelyek vonzóbbá teszik őket a munkaadók szemében, mint például az irányítás vagy az informatika területén.

Az ESZA a mobilitást is ösztönzi: fiatalok ezrei szereznek külföldön munkatapasztalatot és tesznek szert nyelvi készségekre. További cél a gyakornoki rendszerek ösztönzése: kombinált képzés és munkahelyi gyakorlat szerepel a kínálatban, hogy megszerezhessék a munkaadók által keresett készségeket.

Új készségek az idősebb munkavállalók számára

Az ESZA évente mintegy 500 000 olyan idősebb munkavállalót segít, akik az életkoron alapuló megkülönböztetés és az idősebb korig tartó munkavállalás szükségességének kihívásaival küzdenek. Az idősebb munkavállalók értékes tapasztalataik ellenére nehezen találnak munkát. Az ESZA-projektek erre reagálva olyan új készségekkel ruházzák fel őket, amelyek javítják munkaerő-piaci kilátásaikat és segítenek szakmai pályafutásuk módosításában. A foglalkoztatottak esetében a képzés készségeiket fejlesztheti és segíthet hozzájárulásuk maximalizálásában – pl. a fiatal foglalkoztatottak mentorálása révén. Az egész életen át tartó tanulási projektek pedig valamennyi munkavállalónak lehetőséget adnak arra, hogy frissítsék készségeiket és kompetenciáikat, így módon segítve az aktív életszakasz meghosszabbítását, valamint fokozva a társadalmi és pénzügyi önállóságot.

Számos ESZA-projekt győzi meg a hagyományosan gondolkodó kkv-kat és vezetőket arról, hogy vállalkozó szellemű fiatalokat alkalmazzanak az új vállalati tevékenységekre: hogy új formatervekkel, új technológiákkal és új exportpiacokkal segítsék elő az innovációt.

Segítő kéz a rászorulóknak

Habár Európa a világ egyik legvirágzóbb térsége, a lakosságának 16%-a – mintegy 80 millió ember – szegénységben él. Sokan közülük munkanélküliek, túlságosan elcsüggedtek ahhoz, hogy munkát keressenek, vagy valamilyen hátrányos helyzetű csoporthoz tartoznak. Ide tartoznak a gyermekgondozási feladatokat ellátó egyedülálló szülők, a fogyatékossgal élők, akik képességeiben kételkednek a munkaadók, a gyenge nyelvtudással rendelkező, frissen bevándoroltak, valamint a nyíltan megkülönböztetett kisebbségek, mint például a romák. Míg a jóléti rendszerek sokat tesznek e helyzet enyhítéséért, sokak számára a foglalkoztatás felé vezető út – és a munka által kínált önállóság és társadalmi előnyök – jelentik a jobb megoldást.

Az ESZA által évente támogatott 11 millió ember közül 900 000 bevándorló vagy etnikai – pl. roma – kisebbséghez tartozik.

Az ESZA-projektek évente mintegy 400 000 fogyatékossgal élő embert segítenek, gyakran dolgoznak együtt potenciális munkaadókkal annak érdekében, hogy olyan rugalmas megoldásokat találjanak, mint például a munkahelyek átalakítása, vagy olyan szociális vállalkozásokat alapítsanak, amelyek a fogyatékossgal élő munkavállalók számára megfelelő munkahelyeket kínálnak. Az álláskereső bevándorlók számára az ESZA ahhoz nyújt segítséget, hogy nyelvi készségekre tegyenek szert, és elismertessék végzettségüket. A romák munkaerő-piaci kilátásai javításának kiemelt célként való kezelése az egyik módja az európai társadalmakba való fokozott integrációjuknak, amihez többek közt pl. az oktatás, a foglalkoztatás, a nemek egyenlősége és az egészségügy kérdéseivel kell foglalkozni.

A gyermekgondozás szélesebb körű biztosítása összefügg a nők fokozottabb foglalkoztatásával: ez mutatja, hogy milyen fontos szerepet játszhatnak a gyermekgondozási szolgáltatások a nők álláslehetőségeinek javításában.

Egy másik kiemelt cél a nők munkaerő-piaci részvételének támogatása. Számos tevékenység segíti elő a gyermekgondozási szolgáltatásokhoz való hozzáférést, hogy a nők hamarabb visszatérhessenek a munka világába. Más programok arra ösztönzik a nőket, hogy műszaki és informatikai készségekre tegyenek szert, aminek révén új lehetőségek nyílnak meg előttük, vagy sikeres üzletasszonyokat kérnek fel arra, hogy mentorként tanácsadással segítsék azon nőtársukat, akik saját vállalkozásba kezdenének. Az ESZA évente 5,7 millió nőnek nyújt támogatást a munkaerő-piaci kilátásaik javítása érdekében.

A vállalkozók és a munkahelyteremtés támogatása

A vállalkozások létfontosságúak, mert munkahelyeket teremtenek az emberek számára. Európa mintegy 23 millió vállalkozásának 99%-a kisvállalkozás, amelyek a magánszektor munkahelyeinek kétharmadát biztosítják. Ezért támogatja az ESZA a vállalkozásokat. Ennél azonban messzebbre megy: a fogyatékossgal élő emberek vállalkozásalapításának támogatása elősegíti az önállóságukat, tehát észlelhető társadalmi előnyökkel is jár. Sokféle ember tartozik a „vállalkozó” fogalmába: olyan anya, aki otthonról akar internetes alapú vállalkozást indítani, olyan tapasztalt bevándorló dekoratőr, aki kisvállalkozást kíván indítani és néhány barátját akarja alkalmazni, vagy tudósok egy csoportja, akik új technológiával akarnak a piacon megjelenni. Az ESZA sokféle lehetőséget kínál mindezeknek az embernek: például cégvezetői tanfolyamot, személyre szabott tanácsadást és útmutatást a kezdeti formásgokkal és a tevékenység megkezdésével kapcsolatosan, képzést a foglalkoztatottak számára, más vállalkozók hálózataihoz való hozzáférést, valamint szükség esetén támogatást nyújt az exporttevékenységekhez és a nemzetközivé váláshoz.

Az ESZA-támogatás túlmutat a képzésen és az iránymutatáson. A tőkéhez való hozzáférés – azaz az üzlet beindításának támogatását szolgáló kisvállalkozói hitelfelvétel – nagy problémát jelent számos újonnan induló vállalkozás számára. A kereskedelmi bankok gyakran túl kockázatosnak találják a hitelnyújtást. Erre reagálva számos ESZA-projekt kínál mikrohitelt a kisvállalkozásoknak. Ezek a mikrohitelvezési projektek adott régióra korlátozódhatnak vagy bizonyos csoportok – mint például bevándorlók vagy fiatalok – számára elérhetők. Ezzel ellentétben, európai szinten a Progress mikrofinanszírozási eszköz mikrohitel-szolgáltatókkal működik együtt a tagállamokban, és hiteleket kínál az uniós vállalkozók és újonnan induló cégek számára maximum 25 000 euró mértékben.

GYAKORLATI TUDNIVALÓK

Ki részesülhet ESZA-finanszírozásban?

Az ESZA-finanszírozás a tagállamokon és a régiókon keresztül érhető el. Az ESZA közvetlenül Brüsszelből nem finanszíroz projekteket. Az ESZA-programok a résztvevő szervezetek által működtetett, egyedi projekteken keresztül valósulnak meg, amelyek között sokféle szervezet megtalálható: a foglalkoztatás és a társadalmi integráció területén működő közigazgatási szervek, vállalatok, nem kormányzati szervezetek (NGO-k) és szociális partnerek. Az érdekelt szervezeteknek

saját tagállamuk vagy régiójuk ESZA irányító hatóságával kell felvenniük a kapcsolatot.

Honnan származik az ESZA-finanszírozás?

Az ESZA-finanszírozás részben az Európai Unió költségvetéséből származik, melyet ugyanekora mértékű hozzájárulás egészít ki. Az ESZA az EU teljes költségvetésének több mint 10 százalékát képviseli. A 2007 és 2013 közötti időszakban 75 milliárd euróra – azaz évi közel 10 milliárd euróra – rúg az ESZA költségvetése.

© Shutterstock

AZ ESZA JÖVŐJE

Az ESZA a 2014 és 2020 közötti időszakban továbbra is az emberi tőkébe való befektetés legfontosabb uniós eszköze marad. Az ESZA konkrét támogatást fog nyújtani azok számára, akiknek segítségre van szükségük az álláskeresés vagy jelenlegi munkahelyük megtartása kapcsán. Oktatás és képzés révén fog hozzájárulni a versenyképes európai munkaerő elősegítéséhez. Erőfeszítéseket fog tenni a szegénység és a társadalmi kirekesztés leküzdése érdekében olyan kiszolgáltatott csoportok körében,

mint például az alacsony képzettségűek, az etnikai kisebbségek (pl. romák), az idősek, az egyedülálló szülők vagy a migránsok. Végül támogatni fogja az intézmények kapacitásépítését. Az említett intézkedések hatásának fokozása érdekében a növekedést és foglalkoztatást célzó európai stratégiával összhangban meghatározott, korlátozott számú kiemelt célra, valamint a gazdasági válság hatásainak ellensúlyozását célzó, közös erőfeszítésekre fog összpontosulni a támogatás.

Európai Bizottság

Az Európai Szociális Alap: befektetés az emberekbe - Mi az ESZA és milyen tevékenységeket végez?

Luxembourg: Európai Unió Kiadóhivatala

2012 — 8 oldal . — 14,85 × 21 cm

ISBN 978-92-79-23809-3

doi:10.2767/64483

HOGYAN JUTHAT HOZZÁ AZ EURÓPAI UNIÓ KIADVÁNYAIHOZ?

Ingyenes kiadványok:

- az EU Bookshopból (<http://bookshop.europa.eu>);
- az Európai Unió képviselőin és küldöttségein keresztül. A képviselők és küldöttségek elérhetőségeiről a <http://ec.europa.eu> weboldalon tájékozódhat, illetve a +352 2929-42758 faxszámon érdeklődhet.

Megvásárolható kiadványok:

- az EU Bookshopból (<http://bookshop.europa.eu>).

Előfizetéses kiadványok (az *Európai Unió Hivatalos Lapjának* sorozatai, az *Európai Bírósági Határozatok Tára* stb.):

- az Európai Unió Kiadóhivatalának forgalmazó partnerein keresztül (http://publications.europa.eu/others/agents/index_hu.htm).

Ez a kiadvány bemutatja az Európai Szociális Alapot, annak tevékenységeit, valamint azt, hogy az ESZA tevékenységei miként segítenek számos csoportot Európa-szerte abban, hogy új készségeket szerezzenek és javítsanak munkaerő-piaci kilátásaikon.

A fűzethez csatolt 27 adatlap az egyes uniós tagállamokra vonatkozik. Az adatlapok az ESZA finanszírozási prioritásaira és programjaira vonatkozó országspecifikus adatokat tartalmaznak, és valódi projektekké illusztrálják, hogyan mozdtítja elő az ESZA-finanszírozás a foglalkoztatást és a társadalmi kohéziót.

Ha többet szeretne tudni az Európai Szociális Alapról és arról, hogy mit tesz az európai polgárok érdekében – különösen az Ön országában –, látogasson el az ESZA weboldalára: <http://ec.europa.eu/esf/>

